

Deputat în Parlamentul Republicii Moldova

Biroul Permanent al Parlamentului Republicii Moldova

În conformitate cu prevederile art. 73 din Constituția Republicii Moldova și art. 47 din Regulamentul Parlamentului, se înaintează cu titlu de inițiativă legislativă, Proiectul de lege privind mass-media.

Anexe:

1. Proiectul de lege.
2. Nota de fundamentare.

Deputați în Parlament:

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

LEGE privind mass-media

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Prezenta lege transpune parțial articolele 1, 2, 3, 4, 6, 22, 24 și 25 din Regulamentul (UE) 2024/1083 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 aprilie 2024 de stabilire a unui cadru comun pentru serviciile mass-media în cadrul pieței interne și de modificare a Directivei 2010/13/UE (Regulamentul european privind libertatea mass-mediei).

Capitolul I DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1. Scopul și obiectul de reglementare a legii

(1) Prezenta lege stabilește cadrul juridic general privind funcționarea furnizorilor de servicii mass-media, instituie măsuri complementare pentru garantarea libertății de exprimare, protecția pluralismului mediatic, protecția, autonomia și siguranța jurnaliștilor, asigurarea autonomiei instituționale și a independenței editoriale, incluzând cerințe privind transparența structurii proprietății și responsabilitățile furnizorilor de servicii mass-media.

(2) Garanțiile privind exercitarea dreptului la libera exprimare, asigurarea echilibrului între dreptul la libera exprimare și apărarea onoarei, demnității, reputației profesionale și vieții private și de familie ale persoanei sunt reglementate de Legea nr.64/2010 cu privire la libertatea de exprimare.

(3) Prezenta lege se aplică furnizorilor de servicii mass-media care își au sediul principal, redacția sau reședința permanentă pe teritoriul Republicii Moldova sau îndeplinesc cumulativ următoarele condiții în cazul în care sediul principal și redacția nu se află pe teritoriul aceluiași stat:

a) partea majoritară a angajaților implicați în furnizarea serviciilor mass-media își desfășoară activitatea în Republica Moldova;

b) deciziile editoriale privind serviciile mass-media sunt luate pe teritoriul Republicii Moldova.

(4) Prezenta lege nu se aplică aspectelor reglementate în mod expres de Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova, nr.174/2018. În cazul în care unele aspecte sunt reglementate concomitent de prezenta lege și de Codul serviciilor media audiovizuale, se vor aplica dispozițiile Codului, cu excepția situațiilor în care prezenta lege stabilește garanții sau reguli generale aplicabile tuturor formelor de mass-media.

(5) Dispozițiile prezentei legi referitoare la dezvăluirea conflictelor de interese, interzicerea instigării la discriminare, violență, război, ură și intoleranță, precum și reglementările privind protecția copiilor, comentariile și comunicările comerciale se aplică tuturor formelor de comunicare care reprezintă servicii mass-media.

(6) Prezenta lege se aplică formelor de comunicare care întrunesc condițiile și criteriile stabilite pentru serviciile mass-media și nu se aplică comunicărilor private.

Articolul 2. Noțiuni principale

În sensul prezentei legi, termenii și expresiile de mai jos au următoarele semnificații:

concentrare a pieței mass-media - situația, în sensul Legii concurenței nr. 183/2012, în care una sau mai multe persoane fizice și/sau juridice dobândesc ori exercită, direct

sau indirect, control sau influență determinantă asupra unuia sau mai multor furnizori de servicii mass-media, într-un mod care poate afecta pluralismul mass-media, favoriza practicile anticoncurențiale precum și concurența loială pe piața mass-media. Aceasta include controlul direct sau indirect asupra proprietății, deciziilor editoriale, resurselor financiare, distribuției sau comercializării publicității în sectorul mass-media;

concentrare orizontală pe piața mass-media – situația în care o persoană fizică sau juridică deține sau exercită control direct ori indirect asupra a doi sau mai mulți furnizori de servicii mass-media care activează în același tip de serviciu mass-media sau în același segment al pieței mass-media;

concentrare verticală pe piața mass-media – situația în care o persoană fizică și/sau juridică deține sau exercită control direct ori indirect asupra unor entități economice care operează în etape diferite ale lanțului de producție, distribuție sau comercializare a conținutului mass-media, inclusiv furnizori de servicii mass-media, producători de conținut, distribuitori ori entități implicate în comercializarea publicității;

concentrare încrucișată pe piața mass-media – situația în care o persoană fizică și/sau juridică deține ori exercită control direct sau indirect asupra unor furnizori de servicii mass-media aparținând unor tipuri diferite de servicii mass-media (televiziune, radio, presă scrisă sau servicii mass-media online) în aceeași regiune geografică;

conflict de interese - situația în care interesele financiare, patrimoniale sau personale ale furnizorului de servicii mass-media, ale administratorilor, proprietarilor acestuia sau ale membrilor familiilor lor, precum și ale altor persoane fizice sau juridice cu care aceștia au avut sau au relații de natură personală, economică sau politică, influențează sau pot influența independența editorială sau exercitarea responsabilității editoriale în furnizarea informațiilor de interes public ori de interes social general;

consiliu editorial – grup de persoane fizice compus din redactorul-șef, redactori și jurnaliști angajați și alți colaboratori sau membri ai personalului permanent angajați ai furnizorului de servicii mass-media fie în baza unui contract individual de muncă, fie în baza unui contract civil. În situația în care nu există redactori, jurnaliști angajați de editor sau alți colaboratori contractuali ori personal permanent, funcția editorială poate fi exercitată integral de către redactorul-șef, care își asumă responsabilitatea editorială;

conținut – orice informație sau material, indiferent de forma de exprimare sau de mijlocul de transmitere, creat și pus la dispoziția publicului sau unui grup de persoane, inclusiv comentarii și alte forme de conținut generate de utilizatori, cu excepția comunicărilor private;

conținut media – conținut creat, organizat și pus la dispoziția publicului prin intermediul unui serviciu mass-media, sub responsabilitatea editorială a unui furnizor de servicii mass-media;

conținut care încalcă drepturile protejate de lege – conținut media care, fără a constitui conținut ilegal, aduce atingere drepturilor personalității garantate de legislația în vigoare, inclusiv dreptului la onoare, demnitate și reputație profesională, dreptului la propria imagine, dreptului la respectarea vieții intime, familiale și private, dreptului la protecția datelor cu caracter personal sau drepturilor minorilor prevăzute de legislația specială, ori drepturilor de autor și drepturilor conexe;

conținut ilegal – conținut media care pune în pericol securitatea națională, cheamă la răsturnarea sau schimbarea prin violență a ordinii constituționale, îndeamnă la agresiune militară sau la conflict armat, precum și conținut media a cărui diseminare constituie, potrivit legii, o infracțiune sau o contravenție, inclusiv instigarea publică la comiterea infracțiunilor cu caracter terorist, a infracțiunilor legate de pornografia infantilă și a faptelor de natură fascistă, rasistă și xenofobă, precum și conținut media care reprezintă discurs de ură;

creator de conținut media – persoană fizică sau juridică care creează sau produce conținut mass-media în scop informativ, educativ, cultural, recreativ, comercial sau promoțional, exercitând responsabilitate editorială asupra conținutului realizat, destinat difuzării sau punerii la dispoziția unui public larg;

decizie editorială - acțiunea sau hotărârea luată în mod periodic de editorul mass-media, în exercitarea responsabilității editoriale, cu privire la selecția, organizarea, clasificarea și prezentarea conținutului media destinat diseminării publice. Decizia editorială se referă la operațiuni zilnice și urmărește respectarea cadrului legal, politicilor editoriale declarate, precum și a normelor deontologice aplicabile;

dezinformare – informație al cărei caracter fals sau înșelător poate fi verificat, care este creată, prezentată și răspândită pentru a obține un câștig economic sau pentru a induce, în mod deliberat, publicul în eroare și care poate provoca un prejudiciu public. Prejudiciul public cuprinde amenințările la adresa proceselor politice, principiilor și valorilor democratice și a proceselor de elaborare a politicilor, precum și amenințările la adresa bunurilor publice, a protecției sănătății cetățenilor, a mediului sau a securității;

editor mass-media - persoana fizică sau juridică care asigură respectarea responsabilității editoriale în procesul de furnizare sau difuzare a unui produs media, selecție, organizare și clasificare a conținutului, inclusiv a programelor furnizate, și care stabilește modul de gestionare a acestei activități în cadrul unui furnizor de servicii mass-media;

educația în domeniul mass-mediei - ansamblul competențelor, cunoștințelor și abilităților care permit cetățenilor să utilizeze mass-media într-un mod eficient, sigur și responsabil. Aceasta depășește simpla familiarizare cu instrumentele și tehnologiile, având ca obiectiv dezvoltarea gândirii critice necesare pentru a analiza și interpreta realități complexe, a discerne între opinii și fapte și a recunoaște eventualele manipulări sau dezinformări;

furnizor de servicii mass-media - persoană fizică sau juridică a cărei activitate profesională constă în furnizarea unui serviciu mass-media, care are responsabilitate editorială pentru alegerea conținutului serviciului mass-media și care stabilește modul de organizare a acestuia;

jurnalist – persoana fizică care desfășoară, cu titlu principal sau ocazional, activități cu scop jurnalistic constând în colectarea informației de interes public și/sau de interes social-general din orice sursă relevantă, redactarea și editarea acestei informații sub orice formă - text, fotografie, înregistrare video și/sau audio, desen, grafică etc., pentru diseminare publică prin orice mijloc de comunicare, inclusiv prin intermediul mass-media, în scop informativ, educativ, cultural sau recreativ, respectând normele etice și deontologice ale profesiei;

mass-media - persoane fizice sau juridice implicate în producerea, distribuirea și diseminarea de conținut media destinat unui public larg, care exercită, își asumă sau dețin responsabilitatea editorială asupra conținutului respectiv, în care sunt concepute, produse, distribuite și furnizate servicii de mass-media;

măsurarea audienței - activitatea de colectare, interpretare sau prelucrare în alt mod a datelor privind numărul și caracteristicile utilizatorilor de servicii mass-media sau ale utilizatorilor de conținut pe platformele online în scopul adoptării deciziilor privind alocarea, prețurile, achizițiile sau vânzările de publicitate sau privind activitățile de planificare a conținutului sau distribuția de conținut;

măsurarea privată a audienței - măsurarea audienței care nu respectă standardele sectoriale și cele mai bune practici convenite prin mecanisme de autoreglementare;

platformă online - serviciu de găzduire care, la cererea unui destinatar al serviciului, stochează și diseminează informații către public, cu excepția cazului în care activitatea respectivă este o caracteristică minoră și pur auxiliară a unui alt serviciu sau o funcție minoră a serviciului principal și, din motive obiective și tehnice, nu poate fi utilizată fără celălalt serviciu, iar integrarea caracteristicii sau a funcției în celălalt serviciu nu este un mijloc de a eluda aplicarea prezentei legi;

pluralism mediatic - stare a spațiului informațional caracterizată prin diversitatea furnizorilor de servicii mass-media și diversitatea serviciilor mass-media (pluralism extern); diversitatea conținuturilor în cadrul serviciilor mass-media (pluralism intern); diversitatea opiniilor politice (pluralismul politic) și a expresiilor culturale (pluralismul cultural), diversitatea mesajelor adresate publicului țintă la nivel local, regional, național

sau internațional (pluralismul geografic), diversitatea limbilor în care sunt furnizate serviciile mass-media (pluralism lingvistic) care, în ansamblu, contribuie la realizarea dreptului la libertatea de exprimare și a dreptului la informație;

produs media – unitate editorială finită și autonomă sub formă de text, imagine, audio, video sau o combinație a acestora, destinată publicului larg în scop informativ, educativ sau recreativ, furnizată separat ori în cadrul unui serviciu mass-media;

software de supraveghere intruziv - program spion (spyware) sau orice produs cu elemente digitale special conceput pentru exploatarea vulnerabilităților altor produse cu elemente digitale, care permite supravegherea sub acoperire a persoanelor fizice sau juridice prin monitorizarea, extragerea, colectarea sau analizarea datelor din astfel de produse sau de la persoanele fizice sau juridice care utilizează astfel de produse, în special prin înregistrarea în secret a apelurilor sau prin utilizarea în alt mod a microfonului unui dispozitiv al utilizatorului final, filmarea persoanelor fizice, a mașinilor sau a împrejurimilor acestora, copierea mesajelor, fotografierea, urmărirea activității de navigare, urmărirea geo localizării, colectarea altor date senzoriale sau urmărirea activităților prin intermediul mai multor dispozitive ale utilizatorilor finali, fără ca persoana fizică sau juridică în cauză să fie informată în mod specific și fără să își fi dat în mod expres consimțământul specific în acest sens;

proprietar beneficiar – persoană fizică care, în temeiul legii și/sau al contractului, se află în una dintre următoarele situații:

a) beneficiază sau poate beneficia de orice tip de venit din activitatea unui furnizor de servicii mass-media sau distribuitor de servicii mass-media și nu are obligația de a preda acest venit unei terțe persoane;

b) deține, direct sau indirect, prin persoane afiliate, controlul asupra furnizorului de servicii mass-media ori distribuitorului de servicii mass-media;

c) are calitatea de membru al organului de conducere al unei persoane juridice cu scop necomercial sau al unei persoane juridice în care nicio persoană fizică nu deține o cotă de participare egală cu sau mai mare decât cota substanțială, de asemenea are competența să revoce, singură sau împreună cu alți membri, majoritatea membrilor consiliului, organul executiv sau majoritatea membrilor organului executiv și/sau cenzorul ori majoritatea membrilor comisiei de cenzori a furnizorului de servicii mass-media sau a distribuitorului de servicii mass-media;

publicație de presă - publicație tipărită sau online, publicată periodic ori actualizată în mod regulat, sub un titlu unic, alcătuită în principal din conținut media destinate informării publicului prin furnizarea de informații, analize sau opinii privind actualitatea ori alte subiecte de interes public, și publicată sub responsabilitatea editorială a unei persoane fizice sau juridice;

redactor-șef - persoana fizică responsabilă de selectarea, organizarea sau plasarea temporală (momentul, durata, ordinea cronologică) sau spațială (locul, poziția) a conținutului media în cadrul mijloacelor de comunicare, având și alte atribuții stabilite în actul de constituire a furnizorului de servicii mass-media;

responsabilitate editorială – exercitarea unui control efectiv și aplicarea unor proceduri stricte de supraveghere asupra procesului de selecție, organizare și clasificare a conținutului media și a produsului media furnizate sau difuzate de furnizorul de servicii mass-media. Responsabilitatea editorială include și verificarea continuă a conținutului media generat cu utilizarea instrumentelor de inteligență artificială utilizate pentru adaptarea și generarea automată de conținut relevant pentru diverse audiențe, în conformitate cu politicile editoriale și standardele etice și profesionale;

serviciu mass-media - serviciu sau secțiune dissociabilă a acestuia, scopul principal al căruia fiind furnizarea de programe sau publicații de presă, sub responsabilitatea editorială a unui furnizor de servicii mass-media, către publicul larg, prin orice mijloace, în scop informativ, de divertisment sau educativ. În funcție de criteriul de clasificare, serviciile mass-media pot fi publice sau private; tipărite, audiovizuale, online sau mixte; locale, regionale, naționale sau internaționale, de știri, generaliste sau tematice (de nișă).

Articolul 3. Libertatea de exprimare a mass-mediei

(1) Statul garantează libertatea de exprimare a mass-mediei. Nimeni nu poate interzice sau împiedica mass-media să răspândească informații de interes public decât în condițiile legii.

(2) Furnizorii de servicii mass-media își desfășoară activitatea în baza principiilor libertății de exprimare, independenței editoriale, pluralismului mediatic, imparțialității, exactității informației, respectării demnității umane și a drepturilor omului, protecției minorilor, nediscriminării, transparenței și responsabilității editoriale

(3) Furnizorii de servicii mass-media exercită responsabilitatea editorială în mod independent și asigură autonomia profesională a jurnaliștilor și altor persoane în producerea conținutului media conform concepțiilor editoriale și normelor deontologice jurnalistice, precum și asumarea responsabilității personale și instituționale pentru consecințele activității desfășurate.

(4) Independența editorială a furnizorilor de servicii mass-mediei este recunoscută și garantată de lege. Cenzura sub orice formă este interzisă.

Articolul 4. Pluralismul mediatic

(1) Pluralismul mediatic reprezintă un principiu fundamental al activității mass-media și contribuie la consolidarea statului de drept, a democrației pluraliste, la respectarea valorilor constituționale ale Republicii Moldova. Pluralismul mediatic include:

a) asigurarea pluralității surselor de informații și a furnizorilor mass-media, precum și diversitatea conținutului media și a produsului media;

b) garantarea accesului cetățenilor, inclusiv al minorităților naționale, al comunităților locale, al persoanelor cu dizabilități și al altor grupuri sociale vulnerabile, la informații și conținuturi media relevante în limbile și prin utilizarea tehnologiilor accesibile acestora;

c) promovarea jurnalismului independent, etic și responsabil, bazat pe respectarea principiilor deontologice și a standardelor profesionale;

d) reflectarea diversității opiniilor, convingerilor politice, culturale și sociale, precum și susținerea creativității culturale și artistice în mass-media;

e) facilitarea accesului publicului la conținut media pluralist, independent și diversificat, ca fundament al democrației, al statului de drept și al participării civice active;

f) susținerea educației în domeniul mass-media și alfabetizarea informațională pentru dezvoltarea capacităților critice și responsabilității consumatorilor/utilizatorilor de servicii mass-media;

g) asigurarea transparenței proprietății mass-media și a surselor de finanțare pentru prevenirea influențelor ascunse asupra conținutului editorial și pentru protecția pluralismului.

(2) Statul asigură respectarea pluralismului mediatic prin:

a) elaborarea, promovarea și actualizarea unui cadru legislativ care să prevină concentrarea proprietății în domeniul mass-media și să stimuleze competiția loială între furnizorii de servicii mass-media;

b) încurajarea producției de conținut media local, regional, cultural și în limbile minorităților naționale;

c) finanțarea și sprijinirea inițiativelor care contribuie la diversitatea mediatică, în condițiile stabilite de cadrul normativ;

d) realizarea de studii și rapoarte periodice privind starea pluralismului mediatic și accesibilitatea informațiilor pentru diferite grupuri sociale;

e) promovarea transparenței proprietății mass-media, prin reglementarea publicării informațiilor despre proprietarii/beneficiari și finanțările furnizorilor de servicii mass-media;

f) stimularea educației în domeniul mass-media și promovarea alfabetizării media în rândul populației pentru a încuraja gândirea critică față de sursele de informație;

g) protejarea jurnalismului independent, etic și responsabil și susținerea inițiativelor mass-media care promovează bunele practici deontologice, transparența și responsabilitatea editorială;

h) asigurarea protecției surselor de informare a jurnaliștilor, în conformitate cu Legea nr.64/2010 cu privire la libertatea de exprimare;

i) asigurarea protecției și siguranței jurnaliștilor, în special în timpul acțiunilor de război, a conflictelor, protestelor și demonstrațiilor de orice natură.

(3) Statul poate finanța proiecte în domeniul mass-media de la bugetul public prin mecanisme de sprijin public, inclusiv prin Fondul de subvenționare a mass-mediei sau prin publicitate de stat în condițiile cadrului normativ și cu respectarea principiilor transparenței, proporționalității, nediscriminării și neutralității editoriale.

(4) Finanțarea din bugetul public are drept scop încurajarea pluralismului mediatic, dezvoltarea instituțională, cât și, în special, producerea și publicarea de conținuturi media relevante

(5) Publicitatea de stat este reglementată de Legea publicității nr.62/2022.

Capitolul II

ORGANIZAREA ȘI EXERCITAREA ACTIVITĂȚII FURNIZORILOR DE SERVICII MASS-MEDIA. DREPTURI ȘI OBLIGAȚII

Articolul 5. Constituirea și înregistrarea furnizorilor de servicii mass-media

(1) Activitatea de furnizare a serviciilor mass-media poate fi desfășurată de persoane juridice constituite și înregistrate în condițiile legii sau persoane fizice care desfășoară activitate de întreprinzător sub orice formă de organizare juridică în domeniul mass-media, în condițiile legii.

(2) Statul și autoritățile publice nu pot fonda, deține sau controla furnizori de servicii mass-media, cu excepția cazurilor prevăzute de actele normative în vigoare, inclusiv a serviciilor publice media audiovizuale reglementate de Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova, nr.174/2018.

(3) Furnizorii de servicii mass-media se constituie și se înregistrează în modul stabilit de legislația privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a persoanelor fizice care desfășoară activitate de întreprinzător.

(4) Furnizorii de servicii mass-media își pot desfășura activitatea din momentul dobândirii personalității juridice sau, după caz, din momentul înregistrării activității de întreprinzător, cu respectarea prevederilor prezentei legi.

Articolul 6. Publicațiile de presă

(1) Publicațiile de presă sunt o colecție alcătuită din opere literare cu caracter jurnalistic, dar care poate include și alte opere sau alte obiecte protejate, și pot fi tipărite și/sau online, publicate sau actualizate periodic, ale căror conținut media este diseminat către public, inclusiv prin intermediul internetului, și întrunește cumulativ următoarele elemente:

a) constituie un element individual în cadrul unei publicații periodice sau publicații actualizate regulat sub un singur titlu, cum ar fi un ziar sau o revistă de interes general ori de specialitate;

b) are scopul de a oferi publicului larg informații, analize sau opinii legate de actualitate sau alte subiecte de interes public sau de interes general, inclusiv conținut cultural, educațional, științific, social sau de divertisment, fără a fi limitată doar la știri;

c) este publicată prin orice mijloc de comunicare (tipărit sau online), la inițiativa, sub responsabilitatea editorială și supravegherea unei persoane fizice sau juridice în calitate de furnizor de servicii mass-media care își asumă răspunderea pentru conținutul media publicat.

(2) Nu constituie publicații de presă, în sensul prezentei legi, materialele sau publicațiile cu caracter exclusiv publicitar ori promoțional, care nu au scop principal informarea publicului, sau publicațiile periodice care sunt publicate în scop științific sau academic, cum ar fi revistele științifice.

Articolul 7. Evidența furnizorilor de servicii mass-media

(1) Furnizorii de servicii mass-media pot fi înscriși, la cerere, în Registrul furnizorilor de servicii mass-media (în continuare – Registru), ținut de Ministerul Culturii.

(2) Înscrierea în Registru are caracter benevol și nu constituie o condiție pentru furnizarea unui serviciu mass-media, pentru crearea, producerea sau diseminarea conținutului media ori pentru exercitarea responsabilității editoriale.

(3) Neînscrierea în Registru nu poate limita exercitarea drepturilor furnizorilor de servicii mass-media prevăzute de prezenta lege și de alte acte normative și nu îi exonerează de obligațiile prevăzute de acestea.

(4) Accesarea mecanismelor de sprijin public prevăzute de legislația în vigoare, inclusiv prin intermediul Fondului pentru subvenționarea mass-mediei, este condiționată de înscrierea în calitate de furnizor de servicii mass-media în Registru, precum și de îndeplinirea celorlalte condiții prevăzute de actele normative aplicabile.

(5) În cazul în care se solicită înscrierea în Registru, cererea poate fi depusă în orice moment pe durata activității furnizorului de servicii mass-media și se însoțește exclusiv de informațiile și documentele disponibile furnizorului, după caz, necesare pentru evidența administrativă, după cum urmează:

a) actul de constituire a furnizorului de servicii mass-media, în cazul persoanelor juridice;

b) statutul sau regulamentul de funcționare, dacă acesta există potrivit legii;

c) denumirea și tipul serviciului mass-media furnizat, inclusiv indicarea caracterului tipărit, online, audiovizual sau mixt, precum și limba sau limbile conținutului media;

d) după caz, date privind înregistrarea fondatorului sau proprietarului la Agenția Servicii Publice;

e) informațiile privind structura proprietății, proprietarii beneficiari și categoriile principale ale surselor de finanțare, prezentate în conformitate cu obligațiile prevăzute la art. 14;

f) informații privind deținerea altor tipuri de publicații mass-media din țară și de peste hotare sau părți deținute în structura proprietății acestora;

g) persoanele din organele de conducere și, după caz, de supraveghere, precum și funcțiile deținute;

h) numele și prenumele redactorului-șef sau ale persoanei care exercită responsabilitatea editorială;

i) datele de contact ale furnizorului de servicii mass-media, inclusiv adresa juridică, adresele pentru corespondență (după caz), adresa poștei electronice și pagina web (după caz);

j) declarația privind asumarea responsabilității editoriale și, după caz, politica editorială.

(6) În cazul în care informațiile prezentate sunt incomplete, Ministerul Culturii solicită completarea acestora într-un termen de 5 zile.

(7) Ministerul Culturii prelucrează și publică pe pagina web oficială a ministerului informațiile incluse în Registru, în condițiile legislației privind protecția datelor cu caracter personal, în scopul asigurării transparenței privind funcționarea, administrarea, structura proprietății și sursele de finanțare ale furnizorilor mass-media, astfel încât utilizatorii de servicii mass-media să identifice și să înțeleagă potențialele conflicte de interese, prevenirea și descurajarea interferențelor nejustificate cu independența editorială, reducerea riscurilor de influență asupra conținutului media, precum și sprijinirea unui mediu concurențial deschis și echitabil, care să sporească

responsabilitatea furnizorilor de servicii mass-media față de utilizatori și să contribuie la îmbunătățirea calității și diversității produselor media.

(8) Ministerul Culturii examinează cererea și dispune, după caz, înscrierea în Registrul în termen de 10 zile lucrătoare de la depunerea completă a informațiilor prevăzute la alin.(5).

(9) În Registrul se înscriu, potrivit datelor declarate de furnizorii de servicii mass-media conform alin.(5), următoarele informații:

- a) denumirea și tipul serviciului mass-media furnizat;
- b) datele de contact ale furnizorului de servicii mass-media;
- c) date privind fondatorul, proprietarul sau fondatorii, cu indicarea datelor de identificare prevăzute de lege;
- d) adresa sediului principal și, după caz, a redacției furnizorului de servicii mass-media;
- e) numele și prenumele conducătorului furnizorului de servicii mass-media;
- f) numele și prenumele redactorului-șef sau ale persoanei care exercită responsabilitatea editorială și, după caz, componența consiliului editorial;
- g) limba sau limbile conținutului media;
- h) informațiile privind proprietarii beneficiari, conform datelor declarate potrivit art.14;
- i) informațiile privind principalele surse de finanțare, conform datelor declarate potrivit art.14;
- j) după caz, date privind tipărirea publicației și tirajul;
- k) modificările intervenite în informațiile înscrise și data actualizării acestora.

(10) Refuzul înscrierii în Registrul poate interveni exclusiv în cazul:

- a) depunerii unor informații incomplete sau vădit eronate;
- b) imposibilității identificării furnizorului de servicii mass-media;
- c) necorespunderii solicitării cu cerințele prevăzute la alin.(5).

(11) Refuzul înscrierii în Registrul se motivează și poate fi contestat în instanța de contencios administrativ, în condițiile legii.

(12) Furnizorii de servicii mass-media înscriși în Registrul au obligația de a notifica Ministerului Culturii orice modificare a informațiilor declarate în termen de 10 zile lucrătoare de la data producerii acesteia.

(13) Radierea din Registrul se efectuează:

- a) la cererea furnizorului de servicii mass-media;
- b) în cazul încetării activității furnizorului de servicii mass-media;
- c) în cazul furnizării unor informații false sau înșelătoare, dacă acestea nu sunt rectificate într-un termen de 5 zile, după solicitarea de rectificare a informațiilor de către Ministerul Culturii.

(14) Decizia de radiere se motivează și poate fi contestată în instanța de contencios administrativ.

(15) Obligațiile de transparență privind proprietatea și finanțarea furnizorilor de servicii mass-media se aplică tuturor furnizorilor de servicii mass-media, independent de înscrierea în Registrul, și sunt reglementate de art.14 din prezenta lege.

(16) Informațiile din Registrul sunt actualizate la zi și se publică pe pagina web oficială a Ministerului Culturii, cu respectarea legislației privind protecția datelor cu caracter personal.

Articolul 8. Drepturile furnizorilor de servicii mass-media

(1) Furnizorii de servicii mass-media au dreptul de a-și exercita activitatea profesională în mod liber și independent, cu respectarea prevederilor legii.

(2) Statul respectă, protejează și garantează libertatea și independența editorială a furnizorilor de servicii mass-media.

(3) Statul, autoritățile publice și autoritățile naționale de reglementare competente nu pot:

a) interveni sau încerca să influențeze în orice mod, direct sau indirect, politicile și deciziile editoriale ale furnizorilor de servicii mass-media;

b) reține, sancționa, intercepta, supune acțiunilor de supraveghere sau percheziție, punere sub sechestru sau cerceta furnizorii de servicii mass-media, orice persoane care, din cauza relației lor obișnuite sau profesionale cu un furnizor de servicii mass-media sau cu personalul editorial al acestuia, ar putea deține informații privind sursele jurnaliștilor, ori sediile comerciale și private ale acestora exclusiv pentru motivul refuzului de a divulga informații privind sursele jurnaliștilor, cu excepțiile prevăzute de Legea nr. 64/2010 cu privire la libertatea de exprimare.

c) instala sau utilizeze software de supraveghere intruziv asupra dispozitivelor sau echipamentelor utilizate de furnizorii de servicii mass-media, de personalul editorial al acestora sau de orice alte persoane care, din cauza relației lor obișnuite sau profesionale cu un furnizor de servicii mass-media ori cu personalul editorial al acestuia, ar putea deține informații legate de sursele jurnalistice sau de comunicările confidentiale ori capabile să le identifice, cu excepția situațiilor strict excepționale în care instalarea este prevăzută de lege, justificată de motive imperative de securitate națională și realizată în conformitate cu prezenta lege, fiind necesară și proporțională într-o societate democratică, autorizată în prealabil de instanța de judecată și aplicată numai în cazul în care alte măsuri mai puțin intruzive, inclusiv cele prevăzute la lit. (b), sunt insuficiente pentru obținerea informațiilor solicitate, absolut necesare, sau atunci când instalarea se efectuează în cadrul urmăririi penale privind infracțiuni deosebit de grave ori excepțional de grave săvârșite de una dintre persoanele menționate anterior, în condițiile prevăzute de lege.

(4) Orice restrângere a exercitării drepturilor și libertăților recunoscute ale furnizorilor de servicii mass-media trebuie să fie prevăzută de lege și să fie necesară într-o societate democratică pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, pentru a apăra ordinea și a preveni infracțiunile, pentru a proteja sănătatea și morala, reputația sau drepturile altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidentiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești, și să facă obiectul unei autorizări prealabile din partea unei instanțe de judecată, iar în cazuri excepționale și urgente justificate în mod corespunzător, să fie ulterior autorizată de o instanță de judecată fără întârzieri.

(5) Încălcarea alin. (3) lit. (b) și (c) atrage răspundere contravențională sau penală, după caz, în condițiile legii.

Articolul 9. Obligații specifice ale unor de furnizori de servicii mass-media

(1) Furnizorii de servicii mass-media care oferă conținuturi de știri și actualități au obligația de a adopta măsuri organizatorice interne pentru garantarea independenței deciziilor editoriale. Aceste măsuri urmăresc în mod special:

a) garantarea dreptului persoanelor care exercită responsabilitatea editorială de a lua decizii editoriale în mod liber și independent, în conformitate cu standardele profesionale aplicabile activității jurnalistice;

b) asigurarea transparenței prin dezvăluirea oricărui conflict de interese real sau potențial al oricărei persoane care deține interese sau drepturi în cadrul furnizorului de servicii mass-media, în măsura în care un astfel de conflict ar putea influența furnizarea de conținuturi media de știri și actualități.

(2) Furnizorul de servicii mass-media online are obligația de a stabili și de a pune la dispoziția utilizatorilor reguli aplicabile conținutului generat de aceștia, inclusiv comentariilor și altor forme de interacțiune cu conținuturile media publicate pe paginile sale web și pe paginile sale oficiale de pe platformele online..

(3) Condițiile generale menționate la alin. (2) includ, între altele, o descriere a conținutului considerat vădit ilegal, precum și a conținutului care poate încălca drepturile protejate de lege.

(4) Comentariile menționate la alin. (2) reprezintă conținut generat de utilizatori, publicat ca reacție la conținuturile media ale furnizorului de servicii mass-media și/sau diseminate pe paginile oficiale ale acestuia pe rețelele de socializare.

(5) Furnizorul de servicii mass-media online este obligat să elimine imediat din momentul autosesizării sau sesizării motivate conținutul vădit ilegal generat de utilizator care încalcă drepturile protejate de lege, publicat pe paginile web și paginile oficiale de pe platformele online” (6) În cazurile în care conținutul necesită o analiză suplimentară, furnizorul de servicii mass-media online va elimina conținutul ilegal într-un termen rezonabil, care nu poate depăși 48 de ore din momentul autosesizării sau sesizării motivate

(7) Furnizorul de servicii mass-media online este obligat să dezvolte și instituie mecanisme funcționale și accesibile de notificare și analiză a conținutului generat de utilizator care să permită identificarea și eliminarea conținutului ilegal, inclusiv prin proceduri transparente și criterii clare de moderare, publicat pe paginile web și paginile oficiale de pe platformele online

(8) Furnizorul de servicii mass-media online are obligația să nu publice conținuturi media care:

a) sunt susceptibile de a afecta dezvoltarea fizică, mintală sau morală a minorilor, în special a celor ce conțin imagini cu scene pornografice sau scene de violență explicită sau alte elemente de natură să afecteze dezvoltarea minorilor;

b) au un conținut vădit ilegal.

Capitolul III

ORGANIZAREA ȘI EXERCITAREA ACTIVITĂȚII JURNALISTULUI.

DREPTURI ȘI OBLIGAȚII

Articolul 10. Organizarea activității jurnalistului

Activitatea jurnalistului poate fi realizată fie în baza unui contract individual de muncă, fie în baza unor contracte civile încheiate în condițiile legii cu un furnizor de servicii mass-media, fie în mod independent, în calitate de jurnalist independent..

Articolul 11. Autonomia profesională a jurnalistului și independența editorială

(1) Jurnaliștii și orice persoană care efectuează o activitate cu caracter jurnalistice în cadrul furnizorilor de servicii mass-media își exercită activitatea profesională în mod liber și independent. Aceștia își desfășoară activitatea în conformitate cu politica editorială a furnizorului de servicii mass-media, respectând deciziile editoriale și normele deontologice.

(2) Jurnalistul are dreptul să refuze să elaboreze un produs media sau alt conținut media în situația în care acesta contravine normelor, criteriilor și standardelor profesionale și etice ale jurnalismului. Aceste norme includ, dar nu se limitează la, imparțialitatea, corectitudinea, respectarea drepturilor persoanelor vizate în materialele jurnalistice, în conformitate cu principiile deontologice ale profesiei. Refuzul jurnalistului se face printr-o explicație scrisă adresată redactorului-șef. Refuzul jurnalistului nu poate atrage sancțiuni exclusiv pentru exercitarea acestui drept, inclusiv prin:

a) încetarea raporturilor de muncă;

b) reducerea salariului sau a remunerației;

c) transferarea într-o funcție care îl dezavantajează profesional.

(3) Jurnalistul nu poate fi concediat, nu i se poate rezilia contractul de muncă, nu i se poate reduce salariul sau altă remunerație, nu i se poate modifica statutul în cadrul redacției și nu poate fi dezavantajat în alt mod pentru opinii exprimate cu bună-credință în exercitarea activității profesionale, cu respectarea normelor deontologice și a politicii editoriale.

(4) Orice măsură disciplinară luată împotriva unui jurnalist trebuie să fie justificată și să respecte legislația muncii.

(5) Modificarea produselor media realizate de jurnalist se efectuează sub responsabilitatea editorială a furnizorului de servicii mass-media, cu respectarea integrității profesionale a autorului și a normelor deontologice aplicabile.

(6) Jurnalistul, creatorul de conținut media sau orice persoană care desfășoară activități cu caracter jurnalistic, precum și persoanele care colaborează cu aceștia au dreptul de a nu dezvălui identitatea surselor de informații sau orice informații care ar putea conduce la identificarea acestora, în condițiile Legii nr. 64/2010 cu privire la libertatea de exprimare.

(7) Constrângerea, intimidarea sau exercitarea oricăror presiuni asupra jurnalistului în scopul influențării activității jurnalistice atrage răspundere contravențională sau penală, după caz, în condițiile legii.

Articolul 12. Drepturile și obligațiile jurnalistului

(1) În scopul exercitării atribuțiilor profesionale, jurnalistul are dreptul:

a) să solicite și să primească informații de interes public în condițiile legii, în scopul diseminării publice, respectând standardele de acuratețe și onestitate;

b) să aibă acces liber și nediscriminatoriu la sursele oficiale de informații, inclusiv la cele deținute de autoritățile publice și organismele internaționale;

c) să se exprime liber, fără ingerințe sau cenzură, în conformitate cu principiile libertății de exprimare prevăzute de Legea nr.64/2010 cu privire la libertatea de exprimare;

d) să beneficieze de protecție împotriva oricărei forme de intimidare, hărțuire, sau violențe în exercitarea profesiei;

e) să participe la formări profesionale pentru dezvoltarea competențelor și să adere la organizații profesionale independente;

f) să refuze să realizeze sau să participe la realizarea produselor media sau conținuturilor media care contravin principiilor deontologice și etice sau cerințelor legale, fără a fi sancționat pentru exercitarea acestui drept;

g) să aibă acces în zonele calamităților naturale, dezastrelor tehnogene și sociale, cu respectarea normelor și rigorilor impuse de autorități;

h) să documenteze protestele publice și demonstrațiile, având acces liber la spațiile în care acestea se desfășoară, fără a fi supus intimidărilor sau restricțiilor nejustificate;

i) să fie protejat în timpul desfășurării activităților jurnalistice în zone de conflict sau război, având dreptul la sprijin logistic și juridic din partea angajatorilor și autorităților relevante;

j) să utilizeze echipamente de protecție personală în zone periculoase, inclusiv vestimentație marcată clar pentru identificarea statutului de jurnalist;

k) să beneficieze de acces la informații privind protestele și conflictele armate, cu respectarea normelor de securitate și confidențialitate;

l) să fie acreditat la evenimentele publice;

m) să beneficieze de protecția drepturilor sociale și economice legate de profesia sa, inclusiv dreptul la salarizare sau remunerare echitabilă

n) să beneficieze de alte drepturi prevăzute de legislație în exercitarea profesiei.

(2) Jurnalistului nu i se poate refuza acreditarea pentru niciun eveniment organizat de autorități sau instituții publice decât pentru motive obiective, justificate și proporționale. Regulile și procedura de acreditare sunt stabilite conform Regulamentului aprobat de Guvern.

(3) Înainte de a publica informații despre un anumit eveniment, fenomen sau persoană, jurnalistul este obligat să verifice originea, veridicitatea și caracterul complet al informațiilor, cu diligența profesională rezonabilă.

(4) Jurnaliștii străini, în exercitarea activității lor profesionale în Republica Moldova, au aceleași drepturi și obligații ca și jurnaliștii din Republica Moldova.

(5) Jurnaliștii străini sunt acreditați în Republica Moldova de Ministerul Afacerilor Externe, conform Regulamentului aprobat de Guvern.

(6) Refuzul de acreditare a jurnaliștilor poate fi contestat în instanța de judecată.

(7) Jurnalistul beneficiază de protecție împotriva oricăror forme de supraveghere, monitorizare tehnică sau ingerințe nejustificate care pot afecta exercitarea activității jurnalistice, independența editorială ori confidențialitatea surselor de informații.

(8) Orice restrângere a exercitării drepturilor jurnalistului trebuie să fie prevăzută de lege, să urmărească un scop legitim și să fie necesară și proporțională într-o societate democratică, în vederea asigurării securității naționale, integrității teritoriale sau siguranței publice, apărării ordinii și prevenirii infracțiunilor, protejării sănătății ori a moralei, protejării reputației sau a drepturilor altora, prevenirii divulgării informațiilor confidențiale ori garantării autorității și imparțialității puterii judecătorești.

(9) În scopul exercitării atribuțiilor profesionale, jurnalistul are obligația:

a) să respecte legislația aplicabilă și normele deontologice ale profesiei jurnalistice;;
b) să asigure acuratețea, imparțialitatea și echilibrul informațiilor prezentate, inclusiv verificarea surselor și evitarea distorsionării faptelor;

c) să respecte confidențialitatea surselor de informații, cu excepția prevăzută de Legea nr. 64/2010 cu privire la libertatea de exprimare;

d) să respecte drepturile fundamentale ale omului, inclusiv dreptul la viață privată, onoare, reputație profesională și demnitate umană;

e) să utilizeze doar mijloace legale, transparente și etice pentru obținerea informațiilor, evitând orice formă de manipulare sau presiune nejustificată;

f) să prevină și să combată diseminarea discursurilor de ură, rasismului, xenofobiei și altor forme de intoleranță;

g) să respecte normele de securitate și să colaboreze cu autoritățile în zone de protest sau conflict pentru protecția proprie și a celorlalți;

h) să considere drept abateri profesionale grave: plagiatul, calomnia, defăimarea, acuzațiile nefondate și acceptarea de avantaje materiale sau nepatrimoniale ilicite pentru publicarea sau nepublicarea informațiilor de interes public;

i) să respecte regulile de utilizare a instrumentelor de inteligență artificială în mod responsabil, în conformitate cu normele deontologice aplicabile profesiei jurnalistice;

j) să exercite activitatea jurnalistică cu respectarea normelor deontologice recunoscute ale profesiei, inclusiv a Codului deontologic al jurnalistului din Republica Moldova.

CAPITOLUL IV FINANȚAREA ȘI TRANSPARENȚA FURNIZORILOR DE SERVICII MASS-MEDIA

Articolul 13. Finanțarea furnizorilor de servicii mass-media

(1) Furnizorul de servicii mass-media își desfășoară activitatea în condiții de autonomie economică și autogestiune financiară.

(2) Sursele de finanțare ale furnizorului de servicii mass-media pot fi:

a) contribuții financiare ale fondatorului sau proprietarului;
b) publicitate și sponsorizare;
c) donații și granturi;
d) vânzarea de produse media, producții și coproducții de conținuturi media;
e) prestarea de servicii specializate;
f) mijloace din Fondul pentru subvenționarea mass-mediei, în condițiile Legii nr. 50/2024 cu privire la Fondul pentru subvenționarea mass-mediei, precum și alte forme de sprijin financiar acordate din fonduri publice, inclusiv publicitate de stat, granturi, subvenții sau contracte finanțate de autoritățile publice;

g) alte surse de finanțare obținute în condițiile legii.

(3) Sursele de finanțare prevăzute la alin. (2) se declară potrivit art. 14 și nu pot afecta independența editorială a furnizorului de servicii mass-media.

Articolul 14. Transparența proprietății furnizorilor de servicii mass-media

(1) Furnizorii de servicii mass-media au obligația să asigure transparența structurii de proprietate și a surselor de finanțare, în conformitate cu prezenta lege și cu prevederile Codului serviciilor media audiovizuale, în scopul protejării pluralismului mediatic și al interesului public, indiferent de modalitatea de furnizare a serviciului mass-media (tipărit, audiovizual, online sau mixt).

(2) Obligațiile de transparență prevăzute de prezentul articol se aplică cu respectarea principiului proporționalității, ținând cont de dimensiunea, impactul și forma de organizare a furnizorului de servicii mass-media, fără a aduce atingere obiectivului de asigurare a pluralismului mediatic.

(3) Furnizorii de servicii mass-media au obligația de a asigura accesul facil, direct și permanent al utilizatorilor serviciilor mass-media la cel puțin următoarele categorii de informații:

- a) denumirea, forma juridică și sediul furnizorului de servicii mass-media;
- b) numele reprezentanților legali sau ale persoanelor care exercită funcții de conducere executivă ale furnizorului de servicii mass-media;
- c) proprietarii beneficiari care dețin, direct sau indirect, controlul asupra furnizorului de servicii mass-media;
- d) acțiunile, părțile sociale sau cotele de participare deținute de furnizorul de servicii mass-media ori de proprietarii acestuia în alți furnizori de servicii mass-media sau în alte entități din domeniul mass-media, în măsura în care acestea pot influența controlul sau politica editorială;
- e) lista acționarilor sau a asociaților furnizorului de servicii mass-media până la nivel de persoană fizică, potrivit legislației în vigoare, precum și cotele de participare deținute de aceștia;
- f) persoanele din organul de conducere și, după caz, de supraveghere, precum și funcțiile deținute de acestea;
- g) politica editorială sau principiile care guvernează exercitarea responsabilității editoriale, precum și persoana sau persoanele responsabile de aceasta;
- h) numele și prenumele redactorului-șef sau ale persoanei care exercită responsabilitatea editorială;
- i) datele de contact ale furnizorului de servicii mass-media, inclusiv adresa juridică, adresele pentru corespondență (după caz), adresa poștei electronice și adresa paginii web oficiale, la care acesta poate fi contactat rapid, direct și efectiv;
- j) conflictele de interese declarate care pot influența activitatea editorială;
- k) categoriile surselor de finanțare în condițiile art. 13 alin. (2);
- l) informații privind finanțarea obținută din fonduri publice, inclusiv publicitate de stat, granturi, subvenții, contracte sau alte forme de sprijin financiar acordate de autoritățile publice;
- m) relațiile de exercitare a controlului, direct sau indirect, cu alți furnizori de servicii mass-media sau cu partide ori organizații social-politice, în măsura în care acestea pot influența deciziile editoriale.

(4) Furnizorii de servicii mass-media transmit Ministerului Culturii informațiile prevăzute la alin. (3) la inițierea activității sau la intrarea în vigoare a prezentei legi, după caz, precum și orice modificare a acestora în termen de 10 zile lucrătoare de la data producerii modificării, în scopul asigurării evidenței publice privind proprietatea și finanțarea mass-media. Această obligație se aplică tuturor furnizorilor de servicii mass-media, independent de înscrierea în Registrul prevăzut la articolul 7, și nu constituie o condiție pentru exercitarea activității mass-media.

(5) Furnizorii de servicii mass-media care furnizează servicii mass-media online publică informațiile prevăzute la alin. (3) într-o secțiune distinctă a paginii web oficiale, ușor accesibilă de pe pagina principală. Informațiile prevăzute la alin. (3) se actualizează în termen de 10 zile lucrătoare de la data survenirii modificării, cu indicarea datei ultimei

actualizări. Obligațiile prevăzute la prezentul articol nu aduc atingere protecției datelor cu caracter personal, secretului comercial sau protecției surselor jurnalistice, în condițiile legii.

(6) În cazul furnizorilor de servicii mass-media aflați sub incidența Codului serviciilor media audiovizuale, monitorizarea respectării obligațiilor de transparență prevăzute de prezentul articol se realizează de Consiliul Audiovizualului, în limitele competențelor stabilite de lege.

(7) În cazul furnizorilor de servicii mass-media care nu intră sub incidența Codului serviciilor media audiovizuale, nr.174/2018, Ministerul Culturii asigură evidența și publicarea informațiilor privind transparența proprietății și a finanțării, pe baza datelor declarate de furnizorii de servicii mass-media potrivit alin. (3), inclusiv prin raportare la informațiile înscrise în Registrul mass-media și la registrele publice oficiale relevante.

(8) Exercițarea atribuțiilor prevăzute la alin. (6) are caracter exclusiv administrativ și se limitează la verificarea exactității, caracterului complet și actualizării informațiilor declarate de furnizorii de servicii mass-media. Aceste atribuții nu pot implica evaluarea conținutului editorial, controlul politicii editoriale sau orice altă formă de ingerință în activitatea editorială a furnizorilor de servicii mass-media.

(9) În cazul constatării unor informații incomplete, neactualizate sau vădit eronate, Ministerul Culturii solicită furnizorului de servicii mass-media remedierea situației într-un termen rezonabil, care nu poate depăși 10 zile lucrătoare de la notificare.

(10) În cazul neconformării în termenul prevăzut la alin. (9), încălcarea obligațiilor prevăzute de prezentul articol atrage răspundere contravențională, în condițiile legii.

Articolul 15. Concentrările pe piața serviciilor mass-media

(1) Concentrările pe piața serviciilor mass-media, inclusiv concentrările orizontale, verticale sau încrucișate, pot avea loc în măsura, în care acestea nu au impact semnificativ asupra pluralismului mediatic sau a independenței editoriale.

(2) Pentru furnizorii de publicații de presă Consiliul Concurenței stabilește norme și proceduri transparente, obiective, proporționale și nediscriminatorii care se referă, cel puțin, la:

a) obligația furnizorului de publicații de presă să notifice în prealabil Consiliul Concurenței despre intenția de a fi parte la o eventuală concentrare;

b) evaluarea de către Consiliul Concurenței a impactului unei concentrări care face obiectul notificării asupra pluralismului mediatic și a independenței editoriale, cât și termenii procedurali pentru finalizarea a evaluării;

c) criteriile obiective pentru evaluarea impactului concentrărilor pe piața mass-media asupra pluralismului mediatic și a independenței editoriale.

(3) La evaluarea menționată în alin. (2) al acestui articol, care este distinctă de evaluările legislației în materie de concurență, inclusiv de cele prevăzute de normele privind controlul concentrărilor economice, trebuie să se țină cont de următoarele elemente:

a) impactul concentrării asupra pluralismului mediatic, inclusiv efectele sale asupra formării opiniei publice și asupra diversității actorilor de pe piața mass-mediei, ținând seama de interesele, legăturile sau activitățile părților în cadrul altor activități din domeniul mass-mediei sau din afara acesteia;

b) garanțiile pentru independența editorială, inclusiv impactul concentrării asupra funcționării echipelor editoriale și existența unor măsuri luate de furnizorii de servicii mass-media în vederea garantării independenței deciziilor editoriale individuale;

c) dacă, în absența concentrării, entitatea care dobândește și cea dobândită și-ar menține sustenabilitatea din punct de vedere economic și dacă există alternative posibile pentru a asigura sustenabilitatea sa economică;

d) după caz, angajamentele pe care oricare dintre părțile implicate în concentrarea pieței mass-mediei le-ar putea oferi pentru a proteja pluralismul mass-mediei și independența editorială.

(4) Procedurile de notificare și evaluare a concentrărilor pe piața mass-media se aprobă prin regulament al Consiliului Concurenței, elaborat în consultare cu autoritățile competente din domeniul mass-media.

(5) În procesul aplicării criteriilor de evaluare a impactului concentrărilor pieței mass-media asupra pluralismului mediatic și a independenței editoriale, Consiliul Concurenței, consultă în prealabil autoritățile relevante cu privire la orice aviz sau decizie pe care intenționează să o adopte, evaluând impactul unei concentrări a pieței mass-media care face obiectul notificării asupra pluralismului mediatic și a independenței editoriale, în cazul în care astfel de concentrări pot afecta funcționarea pieței interne.

(6) Deciziile motivate ale Consiliului Concurenței adoptate în urma evaluării notificărilor privind concentrările pe piața mass-media sunt făcute publice, cu respectarea legislației privind protecția secretului comercial și a altor informații protejate de lege.

Articolul 16. Măsurarea audienței

(1) Furnizorii de sisteme de măsurare a audienței se asigură că sistemele lor de măsurare a audienței și metodologia utilizată de sistemele lor de măsurare a audienței respectă principiile transparenței, imparțialității, incluziunii, proporționalității, nediscriminării, comparabilității și caracterului verificabil.

(2) Fără a aduce atingere protecției secretelor comerciale, furnizorii sistemelor private de măsurare a audienței furnizează, fără întârzieri nejustificate și în mod gratuit, furnizorilor de servicii mass-media, agențiilor de publicitate și părților terțe autorizate de furnizorii de servicii mass-media și de agențiile de publicitate informații exacte, detaliate, cuprinzătoare, inteligibile și actualizate cu privire la metodologia utilizată de sistemele lor de măsurare a audienței.

(3) Furnizorii de sisteme private de măsurare a audienței se asigură că metodologia utilizată de sistemele lor de măsurare a audienței și modul în care aceasta este aplicată fac obiectul unui audit independent o dată pe an.

(4) Cu respectarea legislației în vigoare privind protecția datelor și a vieții private, la cererea unui furnizor de servicii mass-media sau agenții de publicitate, un furnizor al unui sistem privat de măsurare a audienței îi furnizează informații cu privire la rezultatele măsurării audienței, inclusiv date neagregate, care se referă la conținutul mediatic și la serviciile mass-media ale respectivului furnizor de servicii mass-media.

(5) Furnizorii de sisteme de măsurare a audienței funcționează în baza unor coduri de conduită elaborate sau convenite prin mecanisme de autoreglementare cu furnizorii de servicii mass-media, organizațiile lor reprezentative și orice alte părți interesate, menite să promoveze monitorizarea periodică, independentă și transparentă a îndeplinirii eficace a obiectivelor lor și a respectării principiilor menționate la alineatul (1), inclusiv prin audituri independente și transparente.

Capitolul V

POLITICILE ȘI AUTOREGLEMENTAREA ÎN DOMENIUL MASS-MEDIA

Articolul 17. Autoritatea responsabilă de promovarea politicilor în domeniul mass-media

(1) Ministerul Culturii este autoritatea administrației publice centrale responsabilă de elaborarea și promovarea politicilor publice în domeniul mass-media, precum și de asigurarea implementării politicilor publice stabilite prin prezenta lege, în limitele competențelor stabilite de cadrul normativ.

(2) În exercitarea atribuțiilor prevăzute de prezenta lege, Ministerul Culturii cooperează cu autoritățile publice naționale competente, cu organizațiile internaționale relevante, cu organizațiile societății civile din domeniul mass-media, inclusiv cu Consiliul de Presă din Republica Moldova, precum și cu alte entități relevante.

(3) În exercitarea atribuțiilor stabilite de prezenta lege, Ministerul Culturii examinează petițiile și sesizările ce țin de domeniul său de competență administrativă,

poate solicita, la necesitate, opinii sau expertize independente și dispune măsuri administrative, inclusiv solicitarea completării informațiilor, emiterea notificărilor de conformare și sesizarea autorităților competente, fără aplicarea de sancțiuni și fără exercitarea atribuțiilor de reglementare sectorială, în limitele competențelor stabilite de lege, fără exercitarea atribuțiilor de reglementare, supraveghere sectorială sau control asupra conținutului media ori a deciziilor editoriale.

(4) Ministerul Culturii nu poate interveni în exercitarea responsabilității editoriale.

Articolul 18. Consiliul de Presă

(1) Consiliul de Presă este o organizație necomercială independentă, constituită în conformitate cu Legea nr. 86/2020 privind organizațiile necomerciale, care exercită funcții de autoreglementare în domeniul mass-media, în baza principiilor independenței, imparțialității și transparenței.

(2) Consiliul de Presă este un mecanism de autoreglementare a activității furnizorilor de servicii mass-media și a jurnaliștilor și funcționează în temeiul Codului deontologic al jurnalistului din Republica Moldova, al statutului și regulamentelor sale.

(3) Consiliul de Presă examinează plângeri și autosesizări privind respectarea normelor deontologice, adoptă decizii privind constatarea unor abateri deontologice și formulează recomandări. Deciziile Consiliului de Presă au caracter consultativ și etic și nu produc efecte juridice obligatorii, inclusiv de natură sancționatorie.

(4) Activitatea Consiliului de Presă nu poate conduce la restrângerea libertății editoriale, nu substituie și nu afectează competențele autorităților publice prevăzute de lege.

(5) Persoanele care consideră că printr-o decizie a Consiliului de Presă le-au fost afectate drepturile sau interesele legitime se pot adresa instanței de judecată competente, în condițiile legii, instanța examinând cauza potrivit competenței sale.

Articolul 19. Răspunderea

(1) Încălcarea prevederilor prezentei legi atrage răspundere civilă, contravențională sau penală, după caz, în condițiile legislației în vigoare, inclusiv ale Codului serviciilor media audiovizuale nr. 174/2018, atunci când acesta este aplicabil.

(2) Nerespectarea obligațiilor prevăzute la art. 9 alin. (5) - (8) atrage, după caz, răspundere contravențională sau penală, în condițiile legii, cu respectarea garanțiilor prevăzute de Legea nr. 64/2010 cu privire la libertatea de exprimare.

Capitolul VI

DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

Articolul 20. Intrarea în vigoare și organizarea executării legii

(1) Prezenta lege intră în vigoare la expirarea termenului de 6 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

(2) În termen de 6 luni de la data publicării prezentei legi, Guvernul:

a) va prezenta Parlamentului propuneri privind aducerea legislației în vigoare în concordanță cu prezenta lege;

b) va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege;

c) va asigura aducerea actelor normative ale autorităților administrației publice centrale de specialitate în concordanță cu prezenta lege.

(3) La data intrării în vigoare a prezentei legi, Legea presei nr.243/1994 se abrogă.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

NOTA DE FUNDAMENTARE la proiectul Legii privind mass-media

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Proiectul Legii privind mass-media reprezintă o inițiativă legislativă a unui grup de deputați în Parlamentul Republicii Moldova, elaborată pe platforma Comisiei cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media, cu ampla contribuție a membrilor Consiliului de experți în domeniul mass-mediei din societatea civilă, a reprezentanților Ministerului Culturii și ai Consiliului Audiovizualului.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ

2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

Necesitatea elaborării proiectului Legii privind mass-media este determinată de procesul de modernizare a cadrului normativ național în domeniul mass-mediei și de aliniere acestuia la standardele europene privind libertatea presei, pluralismul mediatic și transparența proprietății mass-media, precum și de evoluțiile semnificative ale sectorului.

În prezent, domeniul presei scrise în Republica Moldova este reglementat în principal prin Legea presei nr. 243/1994, adoptată într-un context social, economic și tehnologic specific anilor '90, în care spațiul mediatic era dominat de publicații tipărite și agenții de presă. Această reglementare a avut un rol important în consolidarea libertății de exprimare în perioada de tranziție democratică, însă nu reflectă evoluțiile ulterioare ale pieței media, caracterizate prin convergență tehnologică, digitalizarea producției și distribuției conținutului media și apariția unor noi forme de servicii mass-media.

Deși Legea nr. 64/2010 privind libertatea de exprimare a consolidat protecția dreptului la liberă exprimare și a stabilit garanții importante pentru exercitarea acestuia, aceasta are un caracter general, se concentrează asupra echilibrului între libertatea de exprimare și apărarea onoarei, demnității și vieții private și nu reglementează în mod specific funcționarea instituțiilor mass-media, responsabilitatea editorială, transparența proprietății sau mecanismele de asigurare a pluralismului mediatic.

Totodată, evoluțiile recente ale pieței media, în special creșterea rolului platformelor online și extinderea distribuției digitale a conținutului jurnalistic, au evidențiat necesitatea instituirii unui cadru normativ clar privind activitatea furnizorilor de servicii mass-media, indiferent de mediul tehnologic utilizat pentru distribuirea conținutului. În același timp, aceste evoluții impun consolidarea garanțiilor privind independența editorială și protecția activității jurnalistice.

Necesitatea consolidării cadrului legislativ național este susținută și de jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, care a subliniat în mod constant rolul esențial al mass-mediei, cel de „câine de pază al democrației”. În mai multe cauze împotriva Republicii Moldova, inclusiv Flux c. Moldovei și Manole și alții c. Moldovei, Curtea a constatat încălcări ale articolului 10 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, evidențiind importanța existenței unor garanții legislative clare pentru protecția jurnaliștilor și pentru independența instituțiilor media.

Proiectul de lege este elaborat și în contextul evoluțiilor recente ale cadrului normativ european în domeniul mass-mediei. La nivelul Uniunii Europene a fost adoptat Regulamentul (UE) 2024/1083 de stabilire a unui cadru comun pentru serviciile mass-media în cadrul pieței interne și de modificare a Directivei 2010/13/UE (Regulamentul european privind libertatea mass-mediei - *European Media Freedom Act (EMFA)*), care stabilește standarde moderne privind protecția pluralismului mediatic, transparența proprietății mass-media, independența editorială și protecția activității jurnalistice. Proiectul de lege reflectă principiile relevante ale acestui act european, inclusiv cele referitoare la dreptul publicului de a avea acces la pluralitate de conținut editorial independent, garanțiile privind independența editorială și protecția surselor jurnalistice, transparența proprietății mass-media, precum și evaluarea concentrărilor pe piața media din perspectiva pluralismului și independenței editoriale.

În rapoartele de extindere ale Comisiei Europene a fost evidențiată necesitatea consolidării cadrului normativ privind libertatea și pluralismul mass-media, inclusiv prin adoptarea unei legislații moderne care să asigure transparența proprietății mass-media, inclusiv a presei tipărite și online. În acest context, proiectul Legii privind mass-media contribuie la realizarea angajamentelor asumate de Republica Moldova în procesul de integrare europeană, inclusiv în cadrul Programului Național de Aderare la Uniunea Europeană, Capitolul 23 – „Sistemul judiciar și drepturile fundamentale”, secțiunea 23.3.5. *Libertatea și pluralismul mass-media*. Astfel, proiectul urmărește consolidarea cadrului juridic privind libertatea mass-media, pluralismul mediatic, transparența proprietății mass-media și protecția jurnaliștilor, în concordanță cu standardele Uniunii Europene și ale Consiliului European.

Prin urmare, elaborarea proiectului de lege este determinată de necesitatea înlocuirii unei reglementări învechite, completării cadrului normativ existent și alinierii legislației naționale la standardele europene și la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, în vederea consolidării libertății mass-media, pluralismului mediatic, transparenței proprietății mass-media și protecției activității jurnalistice.

Proiectul de lege face parte din pachetul legislativ privind modernizarea cadrului normativ în domeniul mass-media și a fost supus expertizei Comisiei Europene pentru Democrație prin Drept (Comisia de la Veneția). Recomandările formulate în Opinia CDL-AD(2025)027 au fost analizate și integrate în procesul de revizuire a proiectului, în special în ceea ce privește clarificarea definițiilor, reglementarea procedurilor privind evidența furnizorilor de servicii mass-media și consolidarea garanțiilor privind independența editorială.

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

Situația actuală a cadrului normativ aplicabil presei scrise și serviciilor mass-media online evidențiază existența unor lacune legislative și a unei reglementări fragmentate, determinate de caracterul depășit al Legii presei nr. 243-XIII din 26 octombrie 1994.

Legea presei nr. 243-XIII din 26 octombrie 1994 reglementează în principal activitatea publicațiilor periodice și a agențiilor de presă, însă prevederile acesteia nu mai corespund evoluțiilor recente ale ecosistemului mediatic, caracterizat prin convergență tehnologică, digitalizarea producției și distribuției conținutului jurnalistic și dezvoltarea serviciilor mass-media online.

Reglementarea actuală a sectorului mass-media este dispersată în mai multe acte normative adoptate în perioade diferite și cu obiecte de reglementare distincte. Astfel, serviciile media audiovizuale sunt reglementate în principal prin Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova, iar normele generale privind exercitarea libertății de exprimare și echilibrul acesteia cu protecția onoarei, demnității și vieții private sunt prevăzute în Legea nr. 64/2010 privind libertatea de exprimare, aplicată în special în litigii privind defăimarea și protecția vieții private. În aceste condiții, cadrul juridic aplicabil presei scrise și serviciilor mass-media online rămâne limitat și incomplet, în special în ceea ce privește organizarea și funcționarea instituțiilor media, responsabilitatea editorială, transparența proprietății mass-media și mecanismele de asigurare a pluralismului mediatic.

În același timp, evoluțiile tehnologice și transformarea modului de producere și distribuire a informației au generat noi provocări pentru funcționarea independentă a instituțiilor media. Creșterea rolului platformelor digitale și al altor intermediari online în distribuția conținutului jurnalistic, precum și schimbările structurale ale pieței media evidențiază necesitatea consolidării garanțiilor privind independența editorială și protecția activității jurnalistice împotriva ingerințelor nejustificate.

În fața acestor schimbări, cadrul legislativ actual nu asigură o reglementare eficientă. Deși Legea privind libertatea de exprimare din 2010 protejează drepturile fundamentale ale persoanelor în raport cu exprimarea publică, aceasta nu stabilește norme privind organizarea activității instituțiilor media, transparența proprietății, prevenirea

concentrării excesive sau protecția editorială în fața presiunilor economice și politice. În plus, nu există reguli clare privind noile fenomene apărute în mediul digital, precum răspândirea dezinformării sau influența algoritmică asupra distribuției conținutului.

În paralel, cadrul normativ european a cunoscut o evoluție semnificativă în direcția consolidării standardelor privind pluralismul mediatic, transparența proprietății mass-media și protecția independenței editoriale. În acest sens, Regulamentul (UE) 2024/1083 privind instituirea unui cadru comun pentru serviciile mass-media în cadrul pieței interne (*European Media Freedom Act - EMFA*) stabilește standarde moderne referitoare la transparența proprietății mass-media, evaluarea concentrărilor pe piața media din perspectiva impactului asupra pluralismului mediatic, protecția surselor jurnalistice și limitarea ingerințelor nejustificate în activitatea editorială.

În contextul Republicii Moldova, aceste evoluții sunt relevante și din perspectiva procesului de integrare europeană, inclusiv în raport cu recomandările formulate în rapoartele de extindere ale Comisiei Europene, care evidențiază necesitatea consolidării cadrului normativ privind libertatea și pluralismul mass-media și extinderea cerințelor de transparență a proprietății mass-media și asupra presei scrise și serviciilor mass-media online.

Prin urmare, cadrul normativ existent nu asigură o reglementare coerentă și completă a presei scrise și a serviciilor mass-media online, în special în ceea ce privește transparența proprietății mass-media, responsabilitatea editorială și mecanismele de garantare a pluralismului mediatic. În aceste condiții, adoptarea unei noi Legi privind mass-media este necesară pentru consolidarea cadrului juridic aplicabil acestor servicii și pentru alinierea acestuia la evoluțiile tehnologice și la standardele europene în materie de libertate și pluralism al mass-mediei.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Obiectivele proiectului de lege vizează modernizarea și consolidarea cadrului normativ aplicabil furnizorilor de servicii mass-media, astfel încât acesta să fie aplicabil indiferent de forma de distribuție a conținutului media (tipărită, online sau mixtă; transmisiile de televiziune sau radio, serviciile mass-media audiovizuale la cerere, podcasturile audio sau publicațiile de presă), să consolideze garanțiile privind independența editorială și să asigure un nivel adecvat de transparență a proprietății și finanțării instituțiilor mass-media. Proiectul urmărește, totodată, crearea unui cadru juridic coerent care să asigure echilibrul dintre libertatea de exprimare, responsabilitatea editorială și protecția pluralismului mediatic, în concordanță cu standardele europene relevante și cu evoluțiile recente ale pieței media.

Proiectul introduce, în calitate de lege-cadru aplicabilă furnizorilor de servicii mass-media, un set de prevederi noi menite să modernizeze cadrul juridic existent și să consolideze garanțiile privind libertatea de exprimare, pluralismul mediatic și independența editorială. În acest sens, proiectul de lege prevede următoarele elemente principale:

- definirea principalelor concepte relevante pentru domeniul mass-media, precum pluralism mediatic, responsabilitate editorială, furnizor de servicii mass-media, concentrări pe piața mass-media pentru a elimina ambiguitățile și a întări securitatea juridică a subiecților reglementării;
- consolidarea protecției jurnaliștilor prin măsuri menite să garanteze libertatea editorială, autonomia instituțiilor mass-media și apărarea împotriva oricăror forme de presiune sau ingerință externă;
- instituirea Registrului furnizorilor de servicii mass-media, gestionat de Ministerul Culturii, cu caracter benevol, destinat evidenței administrative a furnizorilor de servicii mass-media și facilitării accesului publicului la informații privind structura proprietății și principalele surse de finanțare ale instituțiilor media;
- stabilirea unor reguli de transparență privind proprietatea și finanțarea furnizorilor de servicii mass-media;

- instituirea unor repere pentru evaluarea concentrărilor pe piața serviciilor mass-media, inclusiv din perspectiva impactului asupra pluralismului mediatic și independenței editoriale, cu atribuții corespunzătoare pentru Consiliul Concurenței, în conformitate cu cadrul legislativ aplicabil în domeniul concurenței;
- consolidarea garanțiilor privind independența editorială a furnizorilor de servicii mass-media, prin stabilirea principiilor menite să prevină ingerințele nejustificate în activitatea editorială și să asigure exercitarea liberă a profesiei jurnalistice;
- clarificarea rolurilor instituționale ale autorităților publice implicate în domeniul mass-media, în special ale Ministerului Culturii, Consiliului Audiovizualului și Consiliului Concurenței, fiecare în limitele atribuțiilor stabilite de legislația în vigoare;
- recunoașterea mecanismelor de autoreglementare în domeniul mass-media, prin consacrarea Consiliului de Presă din Republica Moldova ca mecanism național de autoreglementare bazat pe aplicarea normelor deontologice ale profesiei jurnalistice, ale cărui decizii au caracter etic și consultativ;
- apropierea cadrului normativ național de standardele europene relevante, inclusiv de prevederile Regulamentului (UE) 2024/1083 privind instituirea unui cadru comun pentru serviciile mass-media în cadrul pieței interne (*European Media Freedom Act - EMFA*), în special în ceea ce privește transparența proprietății mass-media, protecția independenței editoriale și evaluarea concentrărilor pe piața mass-media.

Prin aceste noi abordări, noua lege își propune să asigure o funcționare mai transparentă, echitabilă și democratică a pieței mass-media din Republica Moldova, să întărească reziliența informațională a societății și să creeze condițiile necesare pentru consolidarea statului de drept și a democrației.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

În procesul de elaborare a proiectului Legii privind mass-media au fost analizate mai multe opțiuni de intervenție legislativă, având în vedere necesitatea asigurării unui cadru normativ coerent și adaptat evoluțiilor recente ale pieței media.

O primă opțiune a vizat operarea unor modificări punctuale asupra cadrului normativ existent, inclusiv asupra Codului serviciilor media audiovizuale sau asupra altor acte normative relevante, precum Legea presei nr. 243/1994 și Legea nr. 64/2010 privind libertatea de exprimare. Această opțiune nu a fost considerată adecvată, întrucât Codul serviciilor media audiovizuale reglementează în mod specific domeniul serviciilor media audiovizuale. În același timp, modificările limitate asupra altor acte normative ar fi menținut caracterul fragmentat al cadrului legislativ existent și nu ar fi permis instituirea unei reglementări unitare a sectorului mass-media, adaptată evoluțiilor tehnologice și transformărilor pieței media.

O altă opțiune analizată a fost menținerea unei abordări bazate exclusiv pe autoreglementarea sectorului mass-media, prin consolidarea mecanismelor profesionale și a codurilor deontologice adoptate de organizațiile de breaslă. Deși autoreglementarea reprezintă un instrument important pentru promovarea standardelor etice în activitatea jurnalistică și pentru responsabilizarea profesiei, experiența comparată arată că aceasta nu poate substitui existența unor garanții legale minime privind transparența proprietății mass-media, prevenirea concentrării excesive pe piața media sau protecția pluralismului mediatic. În absența unui cadru legal adecvat, mecanismele de autoreglementare nu pot asigura, de unele singure, transparența funcționării pieței media și protecția efectivă a independenței editoriale.

În elaborarea proiectului de lege a fost avut în vedere principiul proporționalității intervenției legislative, potrivit căruia reglementarea statului trebuie să stabilească doar garanțiile juridice esențiale pentru funcționarea transparentă și pluralistă a sectorului mass-media, fără a afecta independența editorială a instituțiilor media și rolul mecanismelor de autoreglementare.

În aceste condiții, elaborarea unei noi legi-cadru privind mass-media a fost identificată ca soluția cea mai adecvată pentru asigurarea unei reglementări unitare și

moderne a sectorului mass-media. Această abordare permite instituirea unui cadru juridic coerent aplicabil furnizorilor de servicii mass-media, indiferent de modalitatea de distribuție a conținutului media, precum și apropierea cadrului normativ național de standardele europene relevante, inclusiv de prevederile Regulamentului (UE) 2024/1083 privind instituirea unui cadru comun pentru serviciile mass-media în cadrul pieței interne (*European Media Freedom Act – EMFA*). Adoptarea unei legi-cadru privind mass-media contribuie astfel la consolidarea cadrului național de protecție a libertății de exprimare, la asigurarea transparenței și pluralismului mediatic și la dezvoltarea unui mediu mediatic funcțional și independent, în concordanță cu standardele europene aplicabile în domeniu.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Adoptarea noii Legi privind mass-media va avea implicații directe asupra activității mai multor instituții publice implicate în reglementarea și monitorizarea domeniului media.

Principalele efecte vizează consolidarea capacităților instituționale și adaptarea proceselor administrative la noile cerințe impuse de cadrul normativ modernizat.

În mod particular:

- Ministerul Culturii va exercita atribuții de evidență administrativă prin gestionarea Registrului furnizorilor de servicii mass-media. Registrul va avea caracter voluntar și va funcționa ca un instrument administrativ destinat creșterii transparenței pieței mass-media și facilitării accesului publicului la informații privind structura proprietății și principalele surse de finanțare ale instituțiilor media.

- Consiliul Audiovizualului va continua exercitarea atribuțiilor sale în domeniul serviciilor media audiovizuale, în conformitate cu competențele stabilite prin Codul serviciilor media audiovizuale, asigurând complementaritatea dintre reglementarea specifică sectorului audiovizual și cadrul general instituit prin prezenta lege.

- Consiliul Concurenței va avea atribuții în ceea ce privește dezvoltarea și aplicarea cadrului procedural privind evaluarea concentrărilor pe piața mass-media, inclusiv din perspectiva impactului acestora asupra pluralismului mediatic și independenței editoriale, în limitele competențelor stabilite de legislația în domeniul concurenței.

Implementarea noilor dispoziții poate presupune, totodată, adaptarea anumitor proceduri administrative și organizarea unor activități de instruire pentru personalul instituțiilor implicate, în vederea asigurării aplicării eficiente și uniforme a prevederilor legii. În ansamblu, impactul asupra sectorului public constă în consolidarea atribuțiilor administrative existente și în clarificarea rolurilor instituționale ale autorităților implicate în domeniul mass-media.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Implementarea noii Legi privind mass-media nu presupune alocarea unor resurse financiare majore suplimentare din bugetul de stat. Atribuțiile și sarcinile administrative vor putea fi îndeplinite de structurile existente ale instituțiilor publice responsabile, fără a genera costuri semnificative adiționale.

În mod concret:

- Registrul public al furnizorilor de servicii mass-media va putea fi gestionat prin utilizarea infrastructurii IT existente în cadrul Ministerului Culturii, fără necesitatea dezvoltării unor platforme sau sisteme informatice noi costisitoare. Direcția de specialitate a ministerului va asigura procesul de gestionare a registrului, actualizare a informațiilor și aplicare a măsurilor administrative prevăzute de lege;

- Eventualele costuri asociate instruirii funcționarilor publici implicați în implementarea și supravegherea noii legislații vor fi minime și vor fi acoperite din bugetele anuale ale instituțiilor implicate, respectiv ale Ministerului Culturii, Consiliului Concurenței și Consiliului Audiovizualului, fără a necesita rectificări bugetare sau majorări de cheltuieli.

Prin urmare, impactul financiar al implementării noii legi este unul redus și sustenabil, iar eforturile necesare pentru aplicarea noilor dispoziții se încadrează în capacitățile instituționale și bugetare actuale.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Proiectul de lege creează un cadru juridic mai previzibil pentru furnizorii de servicii mass-media, prin stabilirea unor reguli clare privind transparența proprietății și a finanțării, precum și prin consolidarea garanțiilor privind independența editorială. Furnizorii de servicii mass-media pot opta pentru înscrierea benevolă în Registrul furnizorilor de servicii mass-media gestionat de Ministerul Culturii. Înscrierea în registru nu constituie o condiție pentru desfășurarea activității mass-media, însă poate avea relevanță în contextul accesării unor mecanisme de sprijin public prevăzute de legislația în vigoare (Fondul pentru subvenționarea mass-mediei).

Totodată, furnizorii de servicii mass-media vor trebui să respecte cerințele de transparență privind structura proprietății și principalele surse de finanțare, precum și principiile privind responsabilitatea editorială. Aceste măsuri au scopul de a crește încrederea publicului în instituțiile media și de a consolida standardele de profesionalism și responsabilitate în activitatea jurnalistică.

Obligațiunea sectorului privat de a furniza și actualiza informațiile referitoare la structura proprietății și principalele surse de finanțare nu necesită efort financiar. Obligațiunea de a elimina imediat conținutul vădit ilegal poate necesita eforturi de implicare a resurselor umane.

4.4. Impactul social

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

4.4. Impactul social

Legea privind mass-media va avea un impact important asupra societății, consolidând rolul mass-mediei ca pilon al democrației și al responsabilității civice. Prin introducerea unor standarde mai clare de transparență și responsabilitate, legea va contribui la consolidarea încrederii publicului în instituțiile media, la dezvoltarea unui spațiu informațional mai rezilient și la sporirea accesului la informații pluraliste și credibile.

Prin instituirea unor reguli clare privind transparența proprietății mass-media și prevenirea concentrării excesive pe piața media, proiectul facilitează accesul publicului la informații pluraliste și contribuie la dezvoltarea unui spațiu mediatic transparent și competitiv.

Totodată, proiectul consolidează protecția activității jurnalistice, inclusiv prin garanții privind independența editorială și protecția confidențialității surselor jurnalistice, în concordanță cu standardele europene relevante.

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Proiectul include obligații de transparență care implică prelucrarea și publicarea unor date despre entități și persoane, precum conducerea și proprietarii beneficiari. Implementarea acestor obligații urmează să se realizeze cu respectarea legislației naționale privind protecția datelor cu caracter personal și a garanțiilor privind confidențialitatea, inclusiv protecția surselor jurnalistice, acolo unde este aplică.

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Legea nu va genera efecte negative asupra echității sau egalității de gen, ci, dimpotrivă, va promova un mediu incluziv în sectorul media. Prin stabilirea unor reguli transparente de funcționare și acces la piața media, legea va facilita participarea echitabilă a tuturor actorilor, indiferent de gen sau alte caracteristici. Aceste reguli vor elimina barierele nejustificate, oferind oportunități egale pentru femei și bărbați de a se implica în activități jurnalistice, de a fonda sau conduce entități media. În plus, promovarea pluralismului și diversității în conținutul mediatic va încuraja reprezentarea echilibrată a diferitelor grupuri sociale, contribuind la combaterea stereotipurilor de gen și la promovarea unei societăți mai incluzive.

4.5. Impactul asupra mediului

Nu este aplicabil.

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Nu este aplicabil.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

Proiectul Legii privind mass-media este conceput pentru a asigura aproximarea cadrului juridic național la standardele Uniunii Europene în domeniul libertății și pluralismului mass-media, contribuind la realizarea obiectivelor de integrare europeană ale Republicii Moldova, stabilite în Programul Național de aderare la Uniunea Europeană și la consolidarea unui mediu mediatic transparent, responsabil și echitabil.

În mod particular, proiectul reflectă principiile stabilite prin Regulamentul (UE) 2024/1083 privind instituirea unui cadru comun pentru serviciile mass-media în cadrul pieței interne (*European Media Freedom Act – EMFA*), care stabilește standarde europene privind protejarea independenței editoriale, pluralismul mass-media, transparența proprietății media și protecția activității jurnalistice.

Apropierea normativă vizează preluarea unor elemente esențiale ale cadrului european, în special în ceea ce privește consolidarea garanțiilor privind independența editorială, protecția jurnaliștilor și prevenirea ingerințelor nejustificate în activitatea mass-mediei, precum și sporirea transparenței privind structura proprietății și principalele surse de finanțare ale furnizorilor de servicii mass-media.

În acest sens, proiectul introduce mecanisme menite să consolideze transparența sectorului media, inclusiv instituirea Registrului furnizorilor de servicii mass-media, administrat de Ministerul Culturii, în care furnizorii se pot înscrie în mod benevol, precum și obligații de transparență privind proprietatea și principalele categorii ale surselor de finanțare.

Abordarea adoptată urmărește o apropiere proporțională de standardele stabilite prin Regulamentul (UE) 2024/1083, concentrându-se asupra elementelor esențiale ale cadrului european, fără a introduce sarcini administrative excesive sau nejustificate pentru actorii din sectorul media. Această abordare permite adaptarea principiilor europene la specificul cadrului juridic și instituțional al Republicii Moldova.

Prin urmare, proiectul de lege contribuie la consolidarea cadrului legislativ național în domeniul mass-mediei și la apropierea acestuia de standardele europene privind libertatea de exprimare, pluralismul mediatic și transparența proprietății mass-media, asigurând totodată un cadru juridic coerent și predictibil pentru dezvoltarea unui sector media independent și pluralist.

5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

Proiectul Legii privind mass-media contribuie la crearea cadrului juridic intern necesar pentru apropierea legislației naționale de standardele Uniunii Europene în domeniul libertății și pluralismului mass-media, reflectând principiile relevante ale Regulamentului (UE) 2024/1083 privind instituirea unui cadru comun pentru serviciile mass-media în cadrul pieței interne (*European Media Freedom Act – EMFA*).

În acest sens, proiectul stabilește elemente instituționale și procedurale menite să asigure aplicarea coerentă a normelor privind transparența proprietății mass-media, responsabilitatea editorială și funcționarea pluralistă a pieței media. Legea instituie, în acest context, Registrul furnizorilor de servicii mass-media, gestionat de Ministerul Culturii, în care furnizorii se pot înscrie în mod benevol, cu scopul de a asigura o evidență administrativă transparentă a entităților active în domeniu și de a facilita accesul publicului la informații privind structura proprietății și principalele surse de finanțare ale instituțiilor media.

Totodată, proiectul de lege contribuie la clarificarea competențelor și responsabilităților autorităților publice implicate în domeniul mass-media, în special ale Ministerului Culturii, Consiliului Audiovizualului și Consiliului Concurenței, fiecare în limitele atribuțiilor stabilite de legislația în vigoare. Această delimitare a competențelor urmărește asigurarea unei coordonări instituționale eficiente și a unei aplicări coerente a cadrului normativ în domeniu.

Prin aceste măsuri, proiectul creează premisele instituționale necesare pentru consolidarea transparenței sectorului media, pentru protejarea independenței editoriale și pentru dezvoltarea unui mediu mediatic pluralist, în concordanță cu standardele europene în domeniul libertății mass-media.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

Secțiunea respectivă va fi completată ulterior rundelor de consultare publică, după înregistrarea proiectului de act normativ.

7. Concluziile expertizelor

Proiectul de lege a fost supus expertizei experților Comisiei Europene pentru Democrație prin Drept (Comisia de la Veneția) și ai Consiliului European, opinia juridică fiind adoptată la 16 iunie 2025. Recomandările formulate în cadrul acestei opinii au fost analizate în procesul de revizuire a proiectului de lege și integrate în măsura în care acestea sunt compatibile cu structura cadrului normativ național și cu obiectivele de politică publică urmărite prin proiect.

Principalele recomandări formulate de Comisia de la Veneția și modul de valorificare a acestora în proiectul revizuit sunt sintetizate după cum urmează:

Comisia a recomandat clarificarea principiilor fundamentale care guvernează activitatea mass-media, inclusiv reflectarea explicită a valorilor democratice, a statului de drept și a respectării Constituției. În versiunea revizuită a proiectului au fost consolidate dispozițiile privind principiile activității mass-media și rolul acestora în garantarea pluralismului și a libertății de exprimare (art. 4).

Comisia a recomandat clarificarea și armonizarea definițiilor utilizate în legislația privind mass-media, pentru a evita suprapunerile dintre diferite categorii de servicii media și pentru a reflecta evoluțiile mediului digital. În acest sens, definițiile relevante au fost revizuite și corelate cu terminologia utilizată în legislația existentă, inclusiv cu Codul serviciilor media audiovizuale (art.2).

Comisia a recomandat delimitarea clară a raportului dintre prezenta lege și alte acte normative care reglementează domeniul mass-media, pentru a evita suprapuneri normative și incertitudini juridice. Proiectul precizează relația cu Codul serviciilor media audiovizuale și cu Legea nr. 64/2010 privind libertatea de exprimare, stabilind că prezenta lege instituie cadrul general aplicabil furnizorilor de servicii mass-media, în timp ce reglementările specifice serviciilor media audiovizuale continuă să fie reglementate prin Codul serviciilor media audiovizuale (art. 1, 5 și art. 18).

Comisia a recomandat consolidarea transparenței privind proprietatea și finanțarea instituțiilor mass-media, ca element esențial pentru garantarea pluralismului mediatic. Pentru a răspunde acestei recomandări, proiectul introduce mecanisme de transparență privind proprietatea și finanțarea entităților media și instituie Registrul furnizorilor de servicii mass-media, gestionat de Ministerul Culturii (art. 7 și art. 14).

Comisia a subliniat că procedura de înregistrare a instituțiilor mass-media trebuie să fie previzibilă, lipsită de cerințe excesive și reglementată la nivel de lege, pentru a respecta principiile legalității și securității juridice. În proiectul revizuit sunt stabilite direct în lege elementele esențiale ale procedurii de înscriere în Registrul furnizorilor de servicii mass-media, inclusiv caracterul voluntar al înregistrării, informațiile care trebuie prezentate și condițiile de refuz al înscrierii (art. 7).

Comisia a recomandat clarificarea competențelor autorităților publice responsabile de implementarea și supravegherea aplicării legii, pentru a

asigura previzibilitatea cadrului normativ și respectarea principiilor statului de drept. Proiectul stabilește expres rolul Ministerului Culturii și al Consiliului Audiovizualului în supravegherea aplicării legii și delimitează atribuțiile acestora în domeniile lor de competență (art.16).

Comisia a recomandat consolidarea garanțiilor privind independența editorială și protecția jurnaliștilor, în concordanță cu standardele Consiliului Europei și cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului. În proiectul revizuit au fost consolidate prevederile privind independența editorială și dreptul persoanelor care exercită responsabilitatea editorială de a adopta decizii editoriale în mod liber și independent (art. 3, art. 4 și art. 11).

Comisia a recomandat clarificarea rolului mecanismelor de autoreglementare în sectorul mass-media și delimitarea acestora de atribuțiile autorităților publice. În acest sens, proiectul clarifică statutul și rolul mecanismelor de autoreglementare în domeniul mass-media, inclusiv al Consiliului de Presă.

Comisia a recomandat reglementarea clară a unor proceduri administrative relevante pentru aplicarea legii, astfel încât acestea să fie previzibile și conforme cu principiile statului de drept. În versiunea revizuită a proiectului au fost detaliate elementele esențiale ale mecanismelor administrative privind evidența furnizorilor de servicii mass-media și controlul respectării obligațiilor prevăzute de lege (art. 7, art. 13).

Prin integrarea acestor recomandări, proiectul de lege reflectă standardele Consiliului Europei în domeniul libertății și pluralismului mass-media și contribuie la consolidarea unui cadru juridic coerent, previzibil și compatibil cu principiile europene aplicabile sectorului media.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Proiectul Legii privind mass-media este conceput ca o lege-cadru care stabilește principiile generale aplicabile sectorului mass-media, indiferent de forma tehnologică de distribuție a conținutului media. Reglementarea specifică a serviciilor media audiovizuale rămâne stabilită prin Codul serviciilor media audiovizuale nr. 174/2018, care constituie cadrul normativ special în domeniul audiovizualului. Această abordare permite reglementarea integrată a unor aspecte esențiale ale funcționării sectorului mass-media, precum transparența proprietății și a finanțării furnizorilor de servicii mass-media, protecția activității jurnalistice și consolidarea pluralismului mediatic, în concordanță cu principiile relevante ale Regulamentului (UE) 2024/1083 privind instituirea unui cadru comun pentru serviciile mass-media în cadrul pieței interne (*European Media Freedom Act – EMFA*).

În vederea modernizării cadrului legislativ aplicabil sectorului mass-media, proiectul prevede abrogarea Legii presei nr. 243-XIII din 26 octombrie 1994, act normativ adoptat într-un context mediatic diferit, care nu mai reflectă evoluțiile recente ale ecosistemului informațional, în special dezvoltarea serviciilor mass-media online și convergența dintre diferitele forme de distribuție a conținutului media. Abrogarea acestei legi permite eliminarea unor reglementări depășite și instituirea unui cadru juridic actualizat, adaptat evoluțiilor contemporane ale pieței mass-media.

În afara acestei abrogări, proiectul nu modifică în mod direct alte acte normative în vigoare, contribuind astfel la menținerea stabilității cadrului juridic existent.

Totodată, proiectul este corelat cu legislația relevantă din domeniu, în special cu Codul serviciilor media audiovizuale nr. 174/2018 și cu Legea nr. 64/2010 privind libertatea de exprimare, în vederea asigurării coerenței și complementarității reglementărilor aplicabile sectorului mass-media. În timp ce prezenta lege stabilește cadrul juridic general aplicabil furnizorilor de servicii mass-media non-audiovizuale, Codul serviciilor media audiovizuale continuă să reglementeze în mod specific serviciile media audiovizuale.

Prin această abordare, proiectul contribuie la instituirea unui cadru juridic coerent, previzibil și adaptat evoluțiilor actuale ale sectorului mass-media, favorizând dezvoltarea unui mediu mediatic independent, pluralist și transparent.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Pentru asigurarea implementării eficiente a prevederilor proiectului de lege sunt prevăzute măsuri administrative menite să faciliteze aplicarea cadrului normativ instituit, fără a genera costuri bugetare semnificative. Implementarea legii se bazează pe delimitarea clară a responsabilităților între autoritățile publice competente și pe utilizarea resurselor instituționale existente, astfel încât obiectivele reglementării să fie realizate într-un mod eficient și sustenabil.

Ministerul Culturii exercită atribuțiile administrative prevăzute de prezenta lege privind instituirea, administrarea și menținerea Registrului furnizorilor de servicii mass-media. Registrul va avea caracter benevol și va funcționa ca o evidență administrativă a furnizorilor de servicii mass-media, menită să asigure transparența privind entitățile active în domeniul mass-media, inclusiv în ceea ce privește structura proprietății și principalele categorii ale surselor de finanțare. Înscrierea în Registrul furnizorilor de servicii mass-media nu constituie o condiție pentru exercitarea activității mass-media și nu are caracter de autorizare sau licențiere. În acest scop, Ministerul Culturii va elabora și aplica procedurile administrative necesare pentru înscrierea benevolă a furnizorilor de servicii mass-media în registru, actualizarea informațiilor relevante și asigurarea accesului public la datele de interes. Publicarea și gestionarea informațiilor vor fi realizate cu respectarea legislației naționale privind protecția datelor cu caracter personal.

Consiliul Audiovizualului își exercită atribuțiile în conformitate cu competențele stabilite de Codul serviciilor media audiovizuale nr. 174/2018, inclusiv în ceea ce privește monitorizarea respectării normelor aplicabile serviciilor media audiovizuale și serviciilor media audiovizuale la cerere. Cooperarea instituțională dintre autoritățile competente contribuie la asigurarea unei aplicări coerente a cadrului normativ în domeniul mass-mediei.

Totodată, pentru asigurarea implementării coerente a cadrului normativ instituit prin prezenta lege, autoritățile competente pot examina necesitatea ajustării cadrului normativ conex, după caz, inclusiv a unor dispoziții din Codul penal al Republicii Moldova, Codul contravențional și alte acte normative relevante, în vederea asigurării coerenței și aplicării eficiente a reglementărilor în domeniul mass-mediei. În acest context, poate fi analizată oportunitatea ajustării unor reglementări relevante, inclusiv în domeniul concurenței, în special în ceea ce privește evaluarea concentrărilor pe piața mass-media.

De asemenea, pot fi necesare ajustări ale unor acte normative secundare și ale procedurilor administrative aplicabile autorităților competente, în vederea asigurării coerenței cadrului juridic și a implementării eficiente a noilor prevederi.

Punerea în aplicare a prevederilor legii nu implică costuri bugetare majore, întrucât mecanismele instituționale prevăzute se bazează în principal pe resursele financiare și umane existente în cadrul autorităților publice competente. Această abordare permite implementarea prevederilor legii fără necesitatea unor alocări bugetare suplimentare semnificative, valorificând infrastructura administrativă deja existentă.

Totodată, prezenta lege nu instituie mecanisme de control asupra conținutului editorial și nu aduce atingere independenței editoriale a furnizorilor de servicii mass-media, garantată de Constituția Republicii Moldova și de standardele europene în materia libertății de exprimare.

Deputat

Liliana Nicolaescu-Onofrei